

Mängel, welche in dem an Volks- und Bürgerschulen in Verwendung stehenden Lehr- und Lesebüchern wahrgenommen werden, am Schlusse eines jeden Schuljahres unter Erstattung entsprechender Anträge in ei-

ner Beilage zum Jahresberichte hierher zur Kenntniss zu bringen.

K. k. Landesschulrath für Krain,
Laibach, am 11. April 1893.

Hein.

Književnost.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Sešitek 3. Najnovejši sešitek prinaša časno primerno ter znanstveno-poljudno razpravo Boji na Krajinah in zmaga pri Sisku pred 300 leti. Po virih kranjskega dež. arhiva spisal A. Koblar. Ta zanimiva in jako temeljita razprava našega učenega zgodovinarja se nadaljuje v prihodnjih številkah. — Škofa Tavčar in Hren o bitvi pri Sisku. Pod tem zaglavjem je objavljeno pismo ljubljanskega škofa in cesarskega namestnika Notranje Avstrije Ivana Tavčarja, katero je pisal precej po bitvi kardinalu (Ginlio) v Rim ter ga prosil naj sporoči papežu o zmagi pri Sisku. Pismo je prepisal prof. S. Rutar v rimski knjižnici Borghese. — Slovenska osebna imena v starih listinah. Spisal J. Scheinigg. (Dalje.) Tu je objavljenih zopet 25 starih slovenskih osebnih imen. — Drobtnice iz furlanskih arhivov. Nabral Ant. Koblar. (Dalje.) Tičejo se farã Novo Mesto, Osilnica, Polhov Gradec, Poljane, Polšnik, Prem, Preserje, Radeče, Radovljica, Reka, Ribnica, Roval in še nekaj drugih. — Kranjski mahovi. Spisal S. Robič. (Dalje.) Mali zapiski. V poročilih iz Italije poroča S. Rutar nekatere rimske podrobnosti. Vojska kranjskih konjikov in domobrancev l. 1591. A. K. Naševa, koliko vojakov so poslali kranjski plemenitniki v Novo Mesto. Ura in godalo na ljubljanskem stolpu. J. Vrhovec pripoveduje, koliko so si ljubljanski meščanje prizadevali, da bi se napravila na ljubljanskem gradu „Trompetermaschine“. Prekrščevalci na Kranjskem. J. Vrhovec. Tu se omenja

verska sekta, ki se je bila pojavila l. 1547. v Hrušici pod Ljubljano. Hessendarmsstattske čete v Ljubljani. J. Vrhovec. L. 1796. je prišlo v Ljubljano 400 hessenskih pešcev, kateri so se pa obnašali tako divje, da so jih Ljubljančani pommili še dolgo, dolgo. Stare mere. J. Vrhovec poroča, kako različno mero so uporabljali nekdanji graščaki pri pobiranju desetine, kateri so gledali vedno, kako bi bolj drli kmeta. Moj oreh. S. Robič našteva vse zajedalke, katere redi oreh na župnijskem vrtu St. Urške Gore. Redki ptičji na Kranjskem. Našeti so vsi nenavadni ptiči, ki so se zaleteli h nam v zadnjih letih. Sledovi rimskih naselbin okrog Medvod. Naša podoba. Nekaka zgodovina podobe o bitki pri Sisku, katera je v dežel-nem muzeji in jo prinaša v posnetku pričujoči sešitek. — Na platnicah so objavljeni „Darovi dežel-nemu muzeju Rudolfinumu l. 1893. in „Glagoliške listine“, katere se nabajajo v dežel-nem arhivu ter so iz 16. stoletja. Bila so poročila iz Primorske Krajine o gibanju turške vojske. Nekatere sta pisala Herbart Turjaški in Jurij Siegesdorfer. Prepisal jih je gosp. P. Kalist Medič. — Izvestja veljajo vse leto 2 glđ.

Slovensko-nemški slovar. Četrti sešitek. Obseza na 80 tih straneh besede od „govoričenje“ do „izmo-drovati“. Kakor se kaže, ne bodo znižali cene prav nič, kakor je bilo sicer nasvetovano. Vender pa za znanstveno knjigo cena ni pretirana. Kdor se misli naročiti, ne kaže mu več odlašati, ker ni upanja, da bi jo dobil ceneje.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Okrajna učiteljska konferencija za okraj ljubljanske okolice bo dne 19. t. m. v poslopji l. mestne deške šole v Ljubljani. Na dnevnem redu sta razpravi:

1.) Kdaj naj začne učitelj poučevati pravopisje in kako mu je postopati pri tem pouku? — Poročevalca Fr. Ks. Trošt in Josip Sedlak.

2.) Kako učitelj privaja otroke k opazovanju narave in sicer a) z izbranim učnim gradivom in b) s primerno obravnavo učnega berila? — Poročevalca Janko Žirovnik in Ivana Tominec.

Iz Črnomlja. Okrajna učiteljska konferencija za črnomljski okraj bo dne 12. t. m. v Črnomlju. Na dnevnem redu sta razpravi:

1.) Vážnost neozornega nauka z navodili. (Referenta: nadučitelj M. Bartel in učiteljica T. Bitenc).

2.) O prihodu, bivanji in odhodu Francozov v Belokrajini kot donesek k domači zgodovini.

(Vsak učitelj odnosno učiteljica naj poizvé od starih ljudi in zapiše, kaj narod od Francoških časov še hrani; tudi naj se vpišejo anekdote, pripovedke, ki pojasnujejo istodobno dejanje in nehanje doma-

čincev in Francozov. Dobro bi bilo vpisati kraj, kjer se kaj poižvé.)

Iz kranjskega okraja. Okrajna učiteljska konferenca za kranjski šolski okraj bode dne 26. t. m. v Kranji. Na dnevnem redu sta razpravi: 3.) Podrobni učni načrt za pouk v slovnici na jedno- in dvorazrednicah, poročevalec učitelj Fr. Luznar. 4.) Uzroki slabega šolskega obiskovanja in kako jih odpraviti, poročla nadučitelj Mihael Bregant.

Iz litijskega okraja. Okrajna učiteljska konferenca za litijski šolski okraj se bode letos vršila dne 12. maj. srpana v Litiji. Razven navadnih točk so sledeče razprave na dnevnem redu:

a) Pretresovanje „računic“ in „abecednikov“ v smislu ministerske naredbe z dne 21. sušca t. l. št. 6028. (Posebni poročevalec za to točko se ne bode izbiral, ampak obravnava bode splošna; sleharni član konferencije naj naznani opazke oziroma nedostatke iz lastne skušnje. b) Praktična uporaba dr. Houdek & Hervertove prirodoslovne zbirke pri berilih za ljudske šole. Poročevalec naduč. F. Slanc. c) Ženska ročna dela z ozirom na domače potrebe. Poročilo učitelj K. Demšar in J. Kronabethvogl. d) Poročilo knjižničnega odbora o novejših šolarskih knjižicah.

Z Iga. Kmalu se bode končalo tekoče šolsko leto in ozirali se bodemo nazaj v preteklost, ali in v kakšni meri smo spolnili stanovske dolžnosti, smo li dosegli kaj uspehov na težavnem polju. Vestni in marljivi učitelj se ozira s ponosom nazaj, a marsikateri se mora trkati na prsa — no, pa naj stori trdni sklep, da v bodoče hoče drugače postopati.

Po nekaterih krajih naše mile domovine pak so imeli letos učitelji težavno stališče radi boleznin in nekeje šole so še zdaj radi boleznin zaprte, res težko se bode nadomestilo tako izgubljeno šolsko leto.

V tem letu so se otvorile nekatere šole, a druge pomnožile za jeden razred in zopet so tu in tam počeli z zidanjem in razširjevanjem šolskih poslopij.

Visoki deželni zbor je zopet dovolil znatnih podpor v šolske namene in primaknil tovarišem III. plačilnega razreda v glavnem mestu osobno doklado, da bodo vsaj malo lažje preživljali sebe in svoje. Slava mu!

Pri nas se je otvoril na novo III. razred z celodnevniim poukom, a v dveh prvih razredih ostal je poludnevni pouk, radi množine šolskih otrok.

Obiskovanje šole do začetka vel. travna je bilo prav povoljno; niti hudi mráz ni oviral prihajati otrok iz bližnjih vasij, tembolj je pa obisk šole sedaj nedostaten in to največ radi pašé, katero letos tudi bolji posestniki vporabljajo, kajti zmanjkalo je večini prebivalstva sena za živino; tako da je res križ s šolskimi zaroudami.

V naši šolski delarni poučevalo se je v lepljenstvu in lesorezu skupno 24 učencev; ta pouk pa je pri nas le v zimskem tečaju, ko imajo otroci dovolj časa.

Za naše ubožne učence nam je slavna „Narodna šola“ lepega blaga preskrbela za male doneske. Tudi vrla „Kmetška posojilnica“ ljubljanske okolice se je blagovoljno spomnila naših ubožčkov in darovala nam desetak

V drevesnici nam je le letošnja suša na novih požlahtnencih nekaj ovir napravila, koje pa se bodo že pretrpele.

Krajni šolski svet je tudi v tem šolskem letu prav marljivo deloval in v vsem podpiral učiteljstvo in vse potrebno brez ovir preskrbel, tako da v tem oziru nima voditeljstvo šole niti najmanjše sitnosti in težave, da bi le povsod tako bilo.

V teku leta nas je zapustil prejšnji katehet g. kaplan Konrad Texter, a mestu njega došel, kot kaplan in katehet g. Jožef Wrus.

Visoki c. kr. deželni šolski svet nam je podaril še en zemljevid „Kranjske“, za kar bodi tu presrčna hvala izrečena.

Ksaverij.

Z Iga. Naša šolska mladina praznovala je dne 22. roznika 300letnico zmage Slovencev pri Sisku s sv. mašo. Otroci pak so se poučili o tej znameniti bitvi v šoli po spisu iz „Učiteljskega Tovariša“.

Tudi naša mladina je imela pomladanji svoj iztet in sicer podalo se je peš 53 bolj odraslih učencev in učenek dne 16. sušca pod vodstvom nadučitelja v deželni muzej.

Tu so otroci imeli obilnega duševnega užitka, so razkazovanjem pazno sledili in si kolikor možno natančno ogledali razne stvari, osobito živalstvo, pa tudi izkopanine so jih močno zanimale, posebno tiste, ki so blizo nas se izkopale! Po dvehurnem postanku v muzeji, podali so se otroci k malemu kosilcu in potem pevaje domov.

Dne 19. malega travna je umrla na tukajšnjem gradu visokorodna gospa grofinja Hermína Auersperg, plemenita dobrotnica ubogi šolski mladini in tudi vedno naklonjena učiteljstvu. N. p. v m.!

Ksaverij.

Dobrova, dne 21. roznika 1893. Danes obhajala je tukajšnja šolska mladina dvoje slavnih spominov in sicer: god varuha in zaščitnika mladine sv. Alojzija ter spomin na slavno zmago Hrvatov in Slovencev nad krutim Turkom pri Sisku pred 300 leti.

Ob 7. uri zjutraj je bila šolska sv. maša; udeležilo se je je nad 230 šolskih otrok. Po dokončanem sv. opravilu v cerkvi so se podali šolski otroci paroma za svojo zastavo ob nadzorstvu učiteljskega osebja na prostoren mostovž v farovžu, kjer so se lepo sporazdelili. Tu je bila z venci in cveticami na vzvišenem prostoru lepo okrašena podoba sv. Alojzija, a pred njo na tleh nekoliko povišan kraj za govore in deklamacije. Najprvo pozdravi mladino čast. gosp. katehet A. Lesjak s krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Na to pripoveduje in opisuje na kratko in kaj zanimivo ter spodbudno življenje sv. Alojzija, ter odbira iz tega za mladino lepih nauk,

kateri jo, če se bode po njih ravnala, častno in večno osrečijo. Ob konci tega govora se opravi v čast svetniku kratka molitev. Otroci potem zapoje pesem: „Začudite se nebesa — Prahu umirjočemu“ itd.

S tem bil je dokončan prvi del slavnosti. Potem slika g. katehet v kaj jedrnatem in priprosto-umljivem govoru zgodovino turških nadlog, katere so imeli osobito Hrvatje in Slovenci od krutega Turka prenašati od prvega začetka pa do slavne zmage pred 300 leti pri Sisku. Ves govor bil je slavnosti primeren, ginljiv in navduševalen.

Po govoru so deklamirali šolski otroci 43 odstavkov obsegajočo narodno pesem o boji pri Sisku: „Ranbar“. Otroci zapoje kaj navdušeno pesem: „Lavdon“ — „Stoji, stoji tam Beligrad“.

Vrli gosp. katehet se na to spominja še svetega očeta Leona XIII. in pa presvetlega cesarja Franciška Josipa I., kot vrhovnih poglavarjev sv. cerkve in svetnega oblastva, katerima zakliče trikrat „slava!“ Potem se odpoje prvi in zadnji odstavek „Cesarske pesmi“ ter nadučitelj Rant spregovori še nekoliko spodbudnih besedij do šolske mladine, s čemur je bila slavnost končana. Blagodejni učinek njen pa v verskem, moralicnem in patriotičnem oziru s pomočjo božjo gotovo ne izostane.

Rant.

Mokronog, 22. rožnika. (Šolske vesti.) Včeraj smo pri nas praznovali god sv. Alojzija na posebno slovesen način. To svečanost spojili smo z ono v spomin 300letnice slavne kristijanske zmage proti Turčinu pri Sisku 22. rožnika 1593. l. Šolska mladina se je v ta namen zbrala pod vodstvom učiteljstva pri podružnici sv. Florijana nad Mokronogom, kjer je bila ob 8. uri sv. maša. Po službi božji nagovori šolski voditelj v za to slavnost primernem govoru šolsko mladino in prisotno občinstvo. Izmed članov krajnega šolskega sveta sta se udeležila te veselice č. gosp. župnik Janez Virant in g. e. kr. notar in krajni šolski nadzornik Viktor Rozina, oba vrla prijatelja šolske mladine. Bilo je tudi več oddelčnih dam navzočnih.

Otroci iz vseh štirih razredov so deklamirali — reči moramo — prav dobro — tako, da smo videli, kako se naše učiteljstvo trudi vsestranski zadostiti učnim in vzgojnim tirjavam. Posebno pa nas je presenetilo lepo petje šolskih otrok, ti so letos namreč pri nas prvič peli tudi pri šolarski maši, kar je vsem navzočnim posebno všeč bilo. Končno je bila šolska mladina nekoliko pogostena, za kar se je zlasti

trudila gospica učiteljica Ljudevika Košenina; zato tudi zasluži, da jej na tem mestu izrečemo dostojno zahvalo! Šolski mladini pak ostane ta pomenljiva zgodovinska slovesnost gotovo v trajnem spominu.

Mokronoški trg je jeden izmed tistih krajev na Kranjskem, kjer so tekom let iz stare šole, namenjene za jednorazrednico, učiteljevo stanovanje in mežnarijo, razširjevali in predelavali tako, da imamo v tem šolskem poslopju danes spravljeno štirirazrednico. Da pri tacem predelovanju ni in ne more tako biti, da bi v pedagogičnem, še manj pa v zdravstvenem oziru zadostovalo vsem potrebam, lahko si mislimo, da kjer je bilo popetej prostora le za jeden — oziroma dva razreda — za štiri razrede nikakor ne more dovolj prostora biti. Zavoljo tega imamo tudi tako majhne šolske sobe, da n. pr. v II. razredu sedi v jednej klopi po osem otrok, a prostora je le za štiri. Skoro nič boljše ni v tem pogledu tudi v ostalih treh razredih. Kakšne učne uspehe — zlasti v ročnostih je moč pri tacih okolišnih doseči, naj presoja le oni, ki ima za to razum — in srce — za nežno mladino! Poleg tega so šolske sobe jako nizke, kar v poletnem času prouzročuje neznošno vročino. Kam in kako so postavili stranišča — no, o tem nikakor ne smemo govoriti, ker kaj jednacega gotovo na vsem Kranjskem ni! Če še omenimo, da ima g. graščak tikoma na zid šolskega poslopja naslonjene svinske bleve, se ni čuditi, da razsajajo pri nas — osobito med šolsko mladino — že dalj časa razne nalezljive bolezni, kakor davica in škrlatinka. V tem šolskem letu je umrlo največ za davico, že 24 šolskih otrok! Čudno je vsekako, da najbolj mrjō šolski otroci! Ljudje — so sebnio iz boljših krogov — se že kar boje svoje otroke v našo šolo pošiljati. Ker domnevajo, da se raznih boleznij nalezajo v šoli med učenci. Sploh se govori, da se nahajajo glivice, ki so vzrok tem boleznim, v šolskem poslopju. Čudnega bi to nič ne bilo, če se pomisli, na kakšnem prostoru in v kakšnem stanu je šolsko poslopje. O naših šolskih razmerah bi se dalo še marsikaj napisati, a za danes naj to zadostuje. Ob priliki bomo nadaljevali. — Sicer pa se nadejamo za trdno, da bode naš vrli g. okrajni šolski nadzornik, ki se trudi vsestranski povzdigniti šolstvo svojega okraja, zastavil tudi v tej kočljivi stvari svojo vplivno besedo, da se kaj stori, kajti štirirazrednica s 300 šolskimi otroci, kjer je šolsko obiskovanje prav redno, kakersna je Mokronoška, je v resnici ironija — za današnje čase!

Gašperc.

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za kranjski šolski okraj, katero bode v Naklem dne 6. maj. srpana ob 11. uri dopoldne v šolskem poslopju.

Vspored: 1. Branje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Kako bi se dal napraviti popis kranjskega šolskega okraja v zemljepisnem in zgodovinskem pogledu. Poročevalec gosp. Josip Petkovšek. 3. Vajnost, uprav-

kateri jo, če se bode po njih ravnala, častno in večno osrečijo. Ob konci tega govora se opravi v čast svetniku kratka molitev. Otroci potem zapoje pesem: „Začudite se nebesa — Prahu umirjočemu“ itd.

S tem bil je dokončan prvi del slavnosti. Potem slika g. katehet v kaj jedrnatem in priprosto-umljivem govoru zgodovino turških nadlog, katere so imeli osobito Hrvatje in Slovenci od krutega Turka prenašati od prvega začetka pa do slavne zmage pred 300 leti pri Sisku. Ves govor bil je slavnosti primeren, ginljiv in navduševalen.

Po govoru so deklamirali šolski otroci 43 odstavkov obsegajočo narodno pesem o boji pri Sisku: „Ranbar“. Otroci zapoje kaj navdušeno pesem: „Lavdon“ — „Stoji, stoji tam Beligrad“.

Vrli gosp. katehet se na to spominja še svetega očeta Leona XIII. in pa presvetlega cesarja Franciška Josipa I., kot vrhovnih poglavarjev sv. cerkve in svetnega oblastva, katerima zakliče trikrat „slava!“ Potem se odpoje prvi in zadnji odstavek „Cesarske pesmi“ ter nadučitelj Rant spregovori še nekoliko spodbudnih besedij do šolske mladine, s čemur je bila slavnost končana. Blagodejni učinek njen pa v verskem, moralnem in patriotičnem oziru s pomočjo božjo gotovo ne izostane.

Rant.

Mokronog, 22. rožnika. (Šolske vesti.) Včeraj smo pri nas praznovali god sv. Alojzija na posebno slovesen način. To svečanost spojili smo z ono v spomin 300letnice slavne kristijanske zmage proti Turčinu pri Sisku 22. rožnika 1593. l. Šolska mladina se je v ta namen zbrala pod vodstvom učiteljstva pri podružnici sv. Florijana nad Mokronogom, kjer je bila ob 8. uri sv. maša. Po službi božji nagovori šolski voditelj v za to slavnost primernem govoru šolsko mladino in prisotno občinstvo. Izmed članov krajnega šolskega sveta sta se udeležila te veselice č. gosp. župnik Janez Virant in g. e. kr. notar in krajni šolski nadzornik Viktor Rozina, oba vrla prijatelja šolske mladine. Bilo je tudi več oddelčnih dam navzočnih.

Otroci iz vseh štirih razredov so deklamirali — reči moramo — prav dobro — tako, da smo videli, kako se naše učiteljstvo trudi vsestranski zadostiti učnim in vzgojnim tirjavam. Posebno pa nas je presenetilo lepo petje šolskih otrok, ti so letos namreč pri nas prvič peli tudi pri šolarski maši, kar je vsem navzočnim posebno všeč bilo. Končno je bila šolska mladina nekoliko pogostena, za kar se je zlasti

trudila gospica učiteljica Ljudevika Košenina; zato tudi zasluži, da jej na tem mestu izrečemo dostojno zahvalo! Šolski mladini pak ostane ta pomenljiva zgodovinska slovesnost gotovo v trajnem spominu.

Mokronoški trg je jeden izmed tistih krajev na Kranjskem, kjer so tekom let iz stare šole, namenjene za jednorazrednico, učiteljevo stanovanje in mežnarijo, razširjevali in predelavali tako, da imamo v tem šolskem poslopju danes spravljeno štirirazrednico. Da pri tacem predelovanju ni in ne more tako biti, da bi v pedagogičnem, še manj pa v zdravstvenem oziru zadostovalo vsem potrebam, lahko si mislimo, da kjer je bilo popetj prostora le za jeden — oziroma dva razreda — za štiri razrede nikakor ne more dovolj prostora biti. Zavoljo tega imamo tudi tako majhne šolske sobe, da n. pr. v II. razredu sedi v jednej klopi po osem otrok, a prostora je le za štiri. Skoro nič boljše ni v tem pogledu tudi v ostalih treh razredih. Kakšne učne uspehe — zlasti v ročnostih je moč pri tacih okolišnih doseči, naj presoja le oni, ki ima za to razum — in srce — za nežno mladino! Poleg tega so šolske sobe jako nizke, kar v poletnem času prouzročuje neznošno vročino. Kam in kako so postavili stranišča — no, o tem nikakor ne smemo govoriti, ker kaj jednacega gotovo na vsem Kranjskem ni! Če še omenimo, da ima g. graščak tikoma na zid šolskega poslopja naslonjene svinske bleve, se ni čuditi, da razsajajo pri nas — osobito med šolsko mladino — že dalj časa razne nalezljive bolezni, kakor davica in škrlatinka. V tem šolskem letu je umrlo največ za davico, že 24 šolskih otrok! Čudno je vsekako, da najbolj mrjō šolski otroci! Ljudje — so sebnio iz boljših krogov — se že kar boje svoje otroke v našo šolo pošiljati. Ker domnevajo, da se raznih boleznij nalezajo v šoli med učenci. Sploh se govori, da se nahajajo glivice, ki so vzrok tem boleznim, v šolskem poslopju. Čudnega bi to nič ne bilo, če se pomisli, na kakšnem prostoru in v kakšnem stanu je šolsko poslopje. O naših šolskih razmerah bi se dalo še marsikaj napisati, a za danes naj to zadostuje. Ob priliki bomo nadaljevali. — Sicer pa se nadejamo za trdno, da bode naš vrli g. okrajni šolski nadzornik, ki se trudi vsestranski povzdigniti šolstvo svojega okraja, zastavil tudi v tej kočljivi stvari svojo vplivno besedo, da se kaj stori, kajti štirirazrednica s 300 šolskimi otroci, kjer je šolsko obiskovanje prav redno, kakersna je Mokronoška, je v resnici ironija — za današnje čase!

Gašperc.

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za kranjski šolski okraj, katero bode v Naklem dne 6. maj. srpana ob 11. uri dopoldne v šolskem poslopju.

Vspored: 1. Branje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Kako bi se dal napraviti popis kranjskega šolskega okraja v zemljepisnem in zgodovinskem pogledu. Poročevalec gosp. Josip Petkovšek. 3. Vajnost, uprav-

ljanje in uporaba otroške knjižnice. Poročevalec gosp. L. Jelenc. 4. Nasveti in slučajnosti.

Kdor se misli udeležiti skupnega obeda, naznani to nemudoma gosp. Jos. Travnu.

K obilni udeležbi ugodno vabi odbor.

Iz kamniškega okraja.* K prvemu letošnjemu zborovanju našega okrajnega učiteljskega društva se je zbralo dne 28. mal. travna nepričakovano veliko število vrlih zanimalcev šole. V brdski prostorni šoli, koder je bil namen zborovanju, smo našli 24 učiteljev in 4 učiteljice. Tamošnji g. učitelj Marolt je obravnaval praktično domačo šolsko občino. Prišel je pouk z otroci s potrebnimi zemljepisnimi pojmi, narisal pred učenci na tabli šolsko poslopje v vodoravnem obrisu, dalje cerkev, grad, druga poslopja, pota itd. Pojasnil je potem učencem pojme: selo, zaselje, vas, občino. Ko je še naznačil na tabli pota, vodeča v bližnje vasi, prešel je na domačo občino posebnih zemljevid, ki ga je za šolo sam narisal v meri 1:2000. — Po odhodu otrok iz šole je dodal svoji praktični, vzorno metodični razpravi tudi še prav zanimivo teoretično. Tu omenja, da naša mladina le premalo še umeva čitanje zemljevidov; še celo srednješolci so o tem večinoma slabo izveščani. Da je temu tako, niso krivi toliko učitelji, kakor učila, katerih večina ne ustreza svojemu namenu. Na šolskih zemljevidih se pogreša domačih imen. Najvažnejše učilo za čitanje zemljevidov je pač vsekako domača šolska občina, kar je za vsako šolo neizogibna potreba. Neprecenljivega pomena pa bi seveda bil pri zemljepisnem pouku tudi relief zemljevid domače šolske občine. Na takem zemljevidu bi se otroci brez vsake težave kaj hitro naučili potrebnih pojmov o terenu. Končavši svojo razpravo nam je pokazal še za pojasnjevanje zemljepisnih pojmov priporočena učila: Hirt: die Hauptformen der Erde; Tempky: die Oberfläche der Erde (3 table). — Dalje za zemljepisni pouk: Leutemann: zoolog. Schulatlas, die Menschenrassen (1-25 gld.). — Ogledali smo si tudi jako lepo zbirko učil odnotne šole, med temi seveda posebno pozorno zemljevid brdske in moravske šolske občine, katera je zrisal g.

*) Zaradi pomanjkanja prostora zakasnjeno. Ured.

Marolt. Pri tem so prišli marsikomu na misel mnogokratni sklepi zborovanj, kakor tudi nasvet poročevalcev: „Vsaka šola naj bi imela zemljevid domače šolske občine“. Lepa ta misel, toda ne vemo, kedar jo bo mogoče realizirati. Večini učiteljev ni mogoče zrisati niti stenski, kako neki relief zemljevid šolske občine in to zaradi tega ne, ker se tega nikdar učili niso, niti prilike imeli videti takih učil izdelovati. Teren, posebno gorski, narisati tako, kakor je v resnici v naravi, je jako težavno. V risanju gorskega terena je imeli mnoge vaje, spoznati pa se tudi kolikor mogoče natančno o terenu sploh. Predno kdo prične z risanjem domače šolske občine, priporoča se mu Reitzner, Situation-zeichnen. Kdor pa se hoče natančno v terenu spoznati, čita naj Reitzner, Terrainlehre, ki se rabi v vojaškiholah.

Vsekako bi bilo jako žeteti, da bi imeli pripravniki priliko vaditi se tudi v situacijskem risanju in v izdelovanju relief-zemljevidov. V Švici se še celo učenci višjih razredov in srednješolci učé izdelovati relief-zemljevide. Gledé nazornega nauka v zemljepisi je haje česko učiteljstvo prvo v Avstriji, kar je pokazala praška razstava. Naj bi se tudi v napominanem pri nas kaj napredovalo!

Vrnimo se zopet k zborovanju.

Društveni predsednik g. Janežič v svojem nagovoru med drugimi posebno toplo priporoča pedagoško društvo v Krškem, katero naj bi tudi pri učiteljstvu našega okraja našlo mnogo zanimanja. G. nadzornik Letnar prevzame poverjenstvo. Vsi navzočni so takoj dejansko označili svojo podporo s tem, da so se vsi vpisali kot ude tega jako koristnega in delavnega društva.

„O ženski vzgoji v domačih in tujiholah“ je poročal g. Lj. Stiasny. Iz njegovih skrbno zbranih statističnih podatkov zvedeli smo marsikaj zanimivega in nam neznanega. (To razpravo priobčuje „Uč. T.“ Ured.)

Za delegate k zaveznemu učiteljskemu zborovanju so bili voljeni: gg. Stiasny, Gorjup, Toman in gospd. Gogala.

Za prihodnje društveno zborovanje določi se dan 22. rožnika ob 10. uri dopoldne v Mengeši. Val.

Vestnik.

Zrelostni izpiti na c. kr. učiteljski v Ljubljani. Na učiteljski v Ljubljani so se začele zrelostne preskušnje 5. rožnika, ustmene pa se začno 3. mal. srpana. Preskušnje za ročna dela in otročja vrta prično se 19. mal. srpana. Preskušnje na c. kr. učiteljski se udeležijo sledeči gojenci IV. letnika: Janez Baraga iz Loskega Potoka, Engelbert Busbach iz Gradca, Valentin Clementa iz Ljubnega, Francisek Čuk iz Črnega Vrha pri Idriji, Anton Jakše iz Ljubljane, Francisek Jordan iz Grobelj pri St. Jerneji, Francisek Koželj iz Črmošnjice, Vincencij Krek iz Smlednika, Francisek Lavtižar iz Mojstrane, Francisek Lesjak

iz Zatičine, Ferdinand Rosenstein iz Smartnega pri Gornjem Gradu, Janez Rošten z Mirne, Adolf Sader iz Škofje Loke, Rudolf Schlenz iz Kočevja, Avgustin Šabec iz St. Ilje, Feliks Verhovec iz Ljubljane in Janez Zupancič iz Idrije. — Zrelostnih izpity udeležijo se sledeče gojenke IV. letnika: Antonija Avgustin iz Kranja, Gabrijela Cidrich iz Ljubljane, Marija Cimperšek iz Sevnice, Rosina Coriari iz Ljubljane, Apolonija Fatur iz Ilirske Bistrice, Olga Franz iz Pragerskega, Olga Gasperin iz Krškega, Emilija Gherbaz iz Ljubljane, Marija Globočnik iz Ljubljane, Viktorija Götzl iz Ljubljane, Albina Kadinnig iz Metlike, Ana